

MINÄ SELVIYDYN

17.11.2010 JYVÄSKYLÄ
NUORET NUORILLE SIAISHUOLLONFOORUMI

TEKSTI:

*Johanna Barkman, Pesäpuu ry
Riina Pekkala, Perhehoitoliitto ry ja Sinut ry
Anna Rainio, Helsingin yliopisto
Suvi ja Milla-Kristiina, foorumilaiset*

KUVAT:

Lahja Kallinen

SISÄLLYS

NUORTEN OMASTA FOORUMISTA USKOA TULEVAISUUTEEN.....	3
NUORTEN ROHKEUS YLLÄTTI.....	4
PUHEITA JA ÄÄNESTYKSIÄ.....	5
MARIA KAISA AULA "NUORET OVAT TOIVON SANANSAATTAJIA".....	6
TOMMI LIIMATAINEN "TIILAA UNELMILLE".....	7
SAMI "LUOVUTTAMISELLE ON VAIHTOEHTO, SELVIITYMINEN".....	8
FATIBUMBA "OOT SÄ KOSKAAN KELANNU ELÄMÄÄ KU KASETTII".....	9
TUTKIJA-ANNA UNELMAT - VALINNAT - MAHDOLLISUUDET.....	10
ILTÄPÄIVÄTYÖSKENTELYÄ.....	12
USKOMME SINUUN - USKO SINÄKIN! -KIRJANEN.....	12
FOORUMIN LOPUKSI.....	15
SELVIITYMISPAKKAUS KOTIIN VIETÄVÄKSI.....	15
AJATUKSIA FOORUMIN LOPUKSI.....	16
"TÄMÄ ON SITÄ MITÄ HALUAN TEHDÄ".....	17
NUORET MUKAAN KEHITTÄMÄÄN.....	17
MINÄ SELVIYDYN -NUORET AIKUISILLE SIJAISHUOLLONFOORUMI.....	17
SELVIITYJÄT-TIIMI.....	18

NUORTEN OMASTA FOORUMISTA USKOA TULEVAISUUTEEN

Pohjoismaiden ensimmäinen Minä Selviydyn! -nuoret nuorille sijaishuollonfoorumi pidettiin Jyväskylässä 17.11.2010. Tilaisuuden idean takana olivat **Selviytyjät**-ryhmän nuoret, jotka ovat kehittäneet lastensuojelua jo usean vuoden ajan Pesäpuu ry:n Ikkuna Omaan Elämään – nuoret lastensuojelun sijaishuollossa – projektissa. Selviytyjät-ryhmä työstää ja tuo esiin niitä kysymyksiä, sudenkuoppia ja pohdintoja, joita sijoitetut nuoret elämässään kohtaavat. Omien näkökulmiensa lisäksi nuoret tuovat kehittämistyöhön viestejä myös muilta nuorilta.

Selviytyjät-ryhmä halusi tarjota myös toisille sijoitetuille nuorille tilaisuuden asioista puhumiselle ja lastensuojelun kehittämiseksi. Ryhmä

toivoi, että foorumista nuoret saisivat vertaiskokemuksia, eväitä elämään ja tahtoa selviytymiseen.

-Virallisuus ja jakkupukuisten tanttojen pitkät puheet jätetään väliin. Päivä on tarkoitettu nuorille ja siellä puhutaan asioista niiden oikeilla nimillä, mainostivat Selviytyjät tapahtumaa.

Foorumiin osallistui noin 30 15–25-vuotiaasta nuorta eri puolilta Suomea sekä muutama aikuinen, joiden tehtävänä oli oppia nuorten kokemuksista ja toimia heidän edukseen. Osa nuorista kuuli tapahtumasta sosiaalityöntekijältään ja osa muun muassa yhteistyökumppani **Sinut ry:n** kautta.

MILLA-KRISTINA

“Lähdin Minä Selviydyn -foorumiin Jyväskylään perhekotini suosituksesta. Minut ilmoitettiin foorumiin ja pääsin kuin pääsinkin mukaan. Sen jälkeen aloin tutkia tarkemmin foorumin ohjelmaa ja yritin saada jonkinlaisen ennakkokäsityksen foorumin kulusta ja siitä, mitä siellä tultaisiin tekemään. Paikalle foorumiin päästyäni ymmärsin, että ei minulla ollut harmainta havaintoa siitä, mitä tuleman piti.”

"Kuulin, että järjestetään sijoitetuille nuorille oma tapahtuma ja innostuin heti. Vihdoinkin minäkin pääsen puhumaan, vihdoinkin joku haluaa kuulla myös sijoitettua nuorta! Aamulla saimme ensin aamu kahvit ja jännitin tosi paljon. Paikalla oli paljon ihmisiä ja mietin mitä päivästä tulisi, mitä siellä tehtäisiin, minkälaisia ihmisiä siellä on?"

Olen myös tarpeeksi kuunnellut eri työntekijöitä, jotka vain puhuvat tylsistä asioista, asioista, jotka kaikki eivät edes pidä paikkaansa, ajattelin, etten jaksa kuunnella enää yhtään sellaista, mutta mielihäpe muuttui heti kun pääsimme ryhmän kanssa sinne missä päivän vietimme ja juontajat aloittivat kertomaan. Kaikki muutkin olivat kokeneet huostaanoton, muutkin asuvat/ oli asunut poissa kotoa."

NUORTEN ROHKEUS YLLÄTTI

Ilmoittautumisen jälkeen nuoret saatettiin ylälämpiön kahvilaan, jossa Selviytyjät ottivat heidät vastaan. Halusimme luoda nuorille heti alussa turvallisen olon ja että he kokisivat itsensä tervetulleiksi.

Luodun visuaalisen ilmeen ansiosta (t-paidat ja nimilaput/kyltit) nuorten oli helppo tunnistaa järjestäjät ja hakeutua aamukahvilla heidän seuraansa. Kukaan ei jäänyt yksin.

– Kun kahvilaan tuli keltaista nimikylttiä kantava nuori, niin heti katsottiin, että hän pääsi juttelemaan jonkun kanssa, totesi Selviytyjät-ryhmän jäsen. Kahvilla nuoret kävivät keskusteluja tulevan päivän odotuksista ja siitä, miten tärkeänä he päivän kokivat.

Juontajat **Helena** ja **Pipsa** avasivat päivän korostaen sitä, että jokainen salissa oleva nuori on selviytyjä, kun on päässyt perille foorumiin. Järjestäjiä yllätti nuorten rohkeus. Suurin osa nuorista tuli yksin ja osa oli matkustanut jo edellisessä iltana. Tilanne ja kokemus oli kaikille uusi. Juontajia jännitti, sillä heidän eivät tienneet mitä päivältä voisi odottaa tai millaisia nuoria paikalle saapuisi.

PIPSA

"Häkellys ja suunnaton ylpeys jokaisesta paikalla olleesta nuoresta, heidän ajatuksistaan sekä kokemuksistaan. Välillä tuntui ikävältä olla juontaja, koska joutui keskeyttämään todella hyviä keskusteluita ja siirtymään ohjelmassa eteenpäin. Nuorilla oli niin paljon tärkeää sanottavaa, että sitä olisi halunnut kuulla vieläkin enemmän."

MILLA-KRISTINA

"Foorumissa keskusteltiin kaikesta, mikä saattoi liittyä lastensuojeluun yleensä: huostaanottoihin, elämään sijoitusperheissä, lastenkodeissa, perhekodeissa ja niin edelleen. Foorumissa kaikkia meitä nuoria yhdisti ainakin yksi asia: olimme sijoitettuja."

PUHEITA JA ÄÄNESTYKSIÄ

Aluksi osallistujat esittäytyivät toisilleen kertomalla nimensä ja samalla kirjaimella alkavan adjektiivin, joka kuvasi itseä ja sen hetkisiä fiiliksiä. Muutamalla sanalla sai myös kertoa mitä odotti päivältä. Nuoret odottivat kivaa päivää, vertaistukea ja olivat avoimin mielin liikkeellä. Aikuiset taas odottivat kiinnostuneina, mitä tapahtuu ja toivoivat saavansa uusia ideoita työhönsä. Foorumissa äänestettiin Haluatko

miljonääriksi -ohjelmasta lainatuilla äänestyslaitteilla. Kukaan esiintyjä oli etukäteen miettinyt kysymyksen, jonka halusi nuorille esittää.

Foorumissa näytettiin 10 faktaa lasten ja nuorten suojelusta -esitys, joka on tuotettu yhteistyössä Negativen kanssa. Esitys synnytti keskustelun siitä, onko apua helppo hakea ja vastaanottaa.

10 FAKTAA
LASTEN JA NUORTEN
SUOJELUSTA

WON'T
LET
GO

**NUORILTA
NUORILLE**

**KATSO
ESITYS** ➡

OTA OSAA
KESKUSTELUUN
YHTEISÖSSÄ

facebook
SELVIITYJÄT

Pesäpuu ry

Maria Kaisa Aulan
puhe:

<http://www.lapsiasia.fi/nyt/puheenvuorot/puheet/puhe/view/1543331>

MARIA KAISA AULA "NUORET OVAT TOIVON SANANSAATTAJIA"

Tilaisuuden avasi lapsiasiavaltuutettu **Maria Kaisa Aula**, joka toimi myös tapahtuman suojelijana. Hän kertoi lasten oikeuksista ja kehittämistyöstä, jota parhaillaan tehdään lasten oikeuksien toteutumisen hyväksi lastensuojelussa.

- Foorumi on hyvä alku saada mahdollisimman monen nuoren ääni kuuluviin ja heidän kokemustensa kautta tietoa päättäjille, totesi Maria Kaisa, joka oli mukana foorumissa koko päivän.

Hän on tehnyt Selviytyjät-ryhmän kanssa jo pidempään yhteistyötä ja kokenut sen korvaamattomana oikeutena. Maria Kaisa haluaa ottaa selvää siitä mitä lapset ja nuoret itse ajattelevat ja välittää niitä näkökulmia eteenpäin muille päättäjille.

Puheensa päätteeksi Maria Kaisa Aula korosti, että foorumiin tulleet nuoret toimivat toivon sanansaattajina.

- Nuoret osaavat pukea sanoiksi niitä muutoksia, joita lastensuojeluun tarvitaan niin, että se tukisi entistä paremmin jokaisen lapsen ja nuoren hyvää elämää ja tulevaisuutta.

Maria Kaisa esitti nuorille kysymyksen, minkä tahon puoleen nuori voi kääntyä, jos hänen oikeuksiaan sijaishuollossa loukataan. Suurin osa nuorista kääntyy sosiaalityöntekijän puoleen, joskin nuoret kritisoivat työntekijöiden heikkoa tavoitettavuutta sekä vaihtuvuutta. Toiseksi eniten ääniä saivat vanhemmat, sukulaiset ja opettaja. Hajaääniä sai aluehallintovirasto. Nuoret kertoivat turvautuvansa myös sijaishuoltopaikan aikuisten puoleen.

ÄÄNESTYSTULOS

Mihin otan yhteyttä jos oikeuksiani sijaishuollossa on loukattu?

1. vanhempiin/sukulaisiin/opettajaan.....2.
2. aluehallintovirastoon.....3.
3. sosiaalityöntekijään.....1.
4. en tiedä.....4

- Minua on syyllistetty lähes joka asiasta, myös tekemättömistä
- Tunnin syyllisyyttä, kun minulle
hündetään perusteettomasti

A portrait of Tommi Liimatainen, a man with light brown hair, wearing a dark brown V-neck sweater over a light-colored collared shirt. He is standing against a plain, light-colored wall.

Negativen
kotisivut:

www.negative.fi

TOMMI LIIMATAINEN "TILAA UNELMILLE"

Aamupäivän aikana kuulumme useita selviytymistarinoita. Tommi Liimatainen, Negative-yhtyeen manageri, kertoi oman tarinansa unelmien kautta. Lapsena hän haaveili NHL-jääkiekkoilijan urasta ja teki kovasti töitä sen eteen, vaikka perheen lähtökohdat eivät olleet hyvät. Hän pelasi A-junioreihin asti SM-tasolla, mutta jääkiekosta ei kuitenkaan tullut hänen elämänsä. Sen sijaan veljen, Jonne Aaronin, unelmana oli olla jonakin päivänä maailman kuulu rocktähti, ja siinä unelmassa oli myös Tommille tilaa managerina.

Tommi Liimataisen puhe liikutti nuoria. Hän kannusti heitä uskomaan unelmiinsa.

- Uskotaan unelmiin! Kaikilla on pakko olla unelmia! Jos ei ole unelmia, niin keksikää, olivat Tommin terveiset nuorille.

Samalla hän rohkaisi nuoria katsomaan menneisyyteen, jotta he voisivat uskoa tulevaisuuteen. Nuoret äänestivät tärkeimmiksi unelma-arvoiksi seuraavat väittämät: unelma kannattelee eteenpäin, toimin toteuttaakseni unelmani ja haluaisin jakaa unelmani kaikkien kanssa. Unelmista muodostui foorumin keskeinen teema. Nuoret kokivat, että unelmoiminen ja lupa unelmiin ovat tärkein asia matkalla kohti selviytymistä.

WON'T
LET
GO

ÄÄNESTYSTULOS

Unelmastani:

1. jonkun pitää opettaa minua unelmoimaan
2. toimin toteuttaakseni unelmani.....2.
3. tarvitsen apua unelmieni toteuttamiseen
4. unelmointi ei ole tarpeellista
5. unelma kannattelee eteenpäin.....1.
6. minulla on selkeä unelma
7. kukaan ei tiedä unelmaani
8. haluaisin jakaa unelmani kaikkien kanssa....3.

"LUOVUTTAMISELLE ON VAIHTOEHTO, SELVIYTYMINEN"

Toinen selviytymistarina kuultiin Samilta, yhdeltä Selviytyjät-ryhmän nuorista. Hän kertoi omasta elämästään ja tärkeistä valinnoistaan.

- Ei ole merkitystä sillä, minkälaiset lähtökohdat elämässä on, kunhan jaksaa ja haluaa taistella. Elämän varrella tulee vastaan valintatilanteita, ja aina voi valita joko huonomman tai paremman vaihtoehdon. Kun pysähtyy hetkeksi miettimään, mihin on menossa ja mitä tekemään, voi vielä valita toisin ja säästyä monelta pahalta, Sami korosti.

- Mä ite päätin joskus pienenä poikana, että luovuttamisen sijaan mä näytänkin kaikille. Näytän, että mä pärjään tässä elämässä. Mä oon myös todella ylpeä tämän päiväsestä ja varsinkin siitä, että te ootte täällä. Näyttäkää maailmalle, mitä ovat teidän valinnat.

Samin kysymys liittyi huostaanottotaustaan ja sen vaikutukseen nuoren elämään: estääkö huostaanottotausta elämässä menestymisen mahdollisuudet? Lähes 60 % nuorista vastasi, että huostaanottotaustalla on vaikutusta enemmän tai vähemmän. Muut ajattelivat, ettei sillä ole merkitystä.

ÄÄNESTYSTULOS

Estääkö huostaanottotausta elämässä menestymisen mahdollisuudet?

1. ei ollenkaan.....	42,9 %
2. vaikeuttaa jonkin verran.....	42,9 %
3. vaikeuttaa huomattavasti.....	14,3 %
4. estää lähes täysin.....	0 %

Kuva: Kimmo Sainio

Sami on kertonut tarinansa aiemminkin "Anna nuorelle tulevaisuus"-kutsuseminaarissa. Kuvassa puhujakollegat kulttuuri- ja urheiluministeri Stefan Wallin ja emeritusarkkipiispa John Vikström.

SUVI

"Muutama henkilö kertoi oman tarinansa, se oli raskasta kuunneltavaa, mutta myös tosi rikastuttavaa. Siinä jäi miettimään omaa menneisyyttä, omia voimavaroja. Tajusin alussa jo, kuinka tärkeää tämä on mitä nyt tehdään. Nuorten ääni ei kuulu, tuskin missään, mutta vielä vähemmän sijaishuollossa. Asiat ja lauseet oli muotoiltu todella hienosti, erityisesti jäi mieleen "te olette tämän asian asian-tuntijoita". Sosiaalityöntekijät ja laitosten ohjaajat ja muut alan ihmiset sanovat, että kyllä he tietävät, koska ovat ammattilaisia, mutta ovatko oikeasti? Ei, koska heille ei ole kokemusta millaista se elämä on kun ei voi asua kotona, siksi tuo lause jäi mieleeni erityisen paljon.

Katso salattujen
räppäreiden trailer!

[http://www.youtube.com/
watch?v=NNK54We5u0E](http://www.youtube.com/watch?v=NNK54We5u0E)

Aku haastatteli Fatibumbaa. Pitkien puheiden sijaan annettiin rap-musiikin sanoman puhua puolestaan.

...NIIN KUN PATTERNI, MÄ EN OO KOSKAAN KYLMÄ
RAKASTAT ELÄMÄÄ NI VASTAA MULLE KYLLÄ

OOT SÄ KOSKAAN KELANNU
ELÄMÄÄ KU KASETTII

...TIEDÄ VAIHTAISITKO MIHINKÄÄN SUN TAPETTIL...

Aamupäivän lopuksi kuultiin vielä räppäri **Fatibumban** tarina. Hän oli päässyt yhdessä Suomen huippu rap-artistien kanssa kokeilemaan musiikin tekoa ja löytänyt sitä kautta keinon omien tunteiden ja ajatusten purkamiseen. "Räpätesä roiskuu" -hanke toteutettiin Harvialan koulukodissa ja siitä tehdyn "Salatut räppärit" -dokumentin traileri löytyy YouTubesta.

Nyt Fatibumbalta on tulossa jo ensimmäinen oma levy projektiin liittyvien yhteisten levyjen lisäksi. **Fatibumban** rap-kappaleissa on sanomaa, jota kannattaa kuunnella tarkasti.

Fatibumban kysymys liittyi tunteiden ja ajatusten keinovalikoimaan. Nuoret äänestivät keinot seuraavaan järjestykseen:

... EI PELÄTÄ KUOLEMAA
MEILLÄ PÄIN ELÄMÄÄ
ON SE NIIN VAIKEETA
SE ELÄMÄKIN SELÄTTÄÄ
MUT ETEENPÄIN MENTÄESSÄ
ROHKEUTTA KERÄTÄÄN...

MILLA-KRISTINA

"Iloisesti minut yllätti se, että puhetta tuli paljon ja sain kokea, että myös muut sijoitetut nuoret miettivät aivan samoja kysymyksiä ja ovat kamppailleet samojen asioiden kanssa kuin minä. Puhetta olisi riittänyt varmasti vielä lisää ja ideoita lastensuojelun kehittämiseksi sateli koko rahan edestä."

ÄÄNESTYSTULOS

Keino tunteideni ja ajatusteni purkamiseen on (tärkeysjärjestyksessä):

1. liikunta.....3.
2. puhuminen.....1.
3. musiikki2.
4. kirjoittaminen
5. alkoholi/päihteet
6. unelmointi
7. itkeminen..... 2.
8. jokin muu

UNELMAT - VALINNAT - MAHDOLLISUUDET

TUTKIJA-ANNA

"Tilaisuudessa mukana olo oli aika ainutlaatuinen tilaisuus tutkijalle, joka on kiinnostunut ihmisten selviytymisen, toivon ja toimijuuden kokemuksista. Aamupäivän esityksissä oli jokaisessa omanlainen tulokulmansa selviytymisen ja toivon prosesseihin: Tommilla se liittyi unelmiin, Samilla valintoihin ja Fatibumballa mahdollisuuksiin. Tommi puhui vaikuttavasti siitä, kuinka nimenomaan omiin unelmiin uskomisen on olennaista. Tärkeintä ei niinkään ole toteutuvatko unelmat vaan että niihin voi uskoa. Unelmat voivat myös muuttua ja niistä voi luopua, mutta tärkeintä on, että niitä ei väheksytä tai ohite-ta. Unelmista puhuminen oli Tommin puheenvuoron jälkeen koko päivän eri tavoin esillä myös nuorten puheessa.

Sami taas käytti puheessaan valinnan käsitettä. Tutkijana ajattelisin, että oman "toimijuutemme" edel-lytyksenä on usein käsitys siitä, että voimme tehdä valinnan, ettei mikään (annettu) suunta ole vääjää-mätön. Sami kuvasi tätä vakuuttavasti omassa puheenvuorossaan. Tutkijana olen kiinnostunut siitä, miten ja miksi usko itseän omien valintojensa toteuttajana syntyy ja kehittyy.

Fatibumban tarina taas tarkasteli toivon ja selviytymisen kysymyksiä mahdollisuuksien rakentumisen kautta. Fatibumba ei ehkä mahdollisuuden käsitettä itse käyttänyt, mutta kuvasi hyvin, kuinka rap-musiikki avasi hänelle mahdollisuuden kirjoittaa omaa elämäänsä uudella tavalla. Pääsy rapin maailmaan tuntui olevalle Fatibumballe se uusien, vaihtoehtoisten valintojen mahdollistaja. Jatkossa toivon voivani yhdessä nuorten kanssa jatkaa sen tutkimista, miten oman elämän valinnat syntyvät ja mikä pitää toivoa yllä."

VANHEMPIEN
PITÄÄ AUTTAA
UNELMISSA
Jokaisella on
oikeus unelmiin
SOSUKIN
VEI
CHWA
OIKEASSA
-muista syödiä hyvin
Oikeus itsensä ilmaisemiseen
toiteen avulla
→ tarjotaan tähän
mahdollisuuksia

"Foorumissa oli keskittynyt tun-
nelma ja tekemisen meininki. Päivä
tuntui erittäin onnistuneelta ja tun-
sin hyvää oloa ja ylpeyttä siitä, että
sain olla osallisena näin tärkeässä
tapahtumassa. Tämä päivä laittoi
paljon ajatuksia liikkeelle "

Valokuvaaja-Lahja

"USKOMME SINUUN - USKO SINÄKIN!"
-KIRJANEN

Selviytyjät-ryhmä haluaa taskuun laitettavan kirjasen olevan rohkaiseva ja kannustava, sillä sijoitettuna ”maailma katsoo sinua eritavalla”. Jonkun pitää uskoa nuoreen, jos nuorelta loppuu usko omaan itseensä. Lasta ja nuorta pitää

Ryhmä on alustavasti ideoinut kirjasen sisältöä ja foorumissa sitä työstettiin suuremmalla porukalla. Jokainen kirjasen aukeama oli teipattu seinälle, ja nuoret saivat käydä lisäämässä omia kommentteja sivuille. Sen jälkeen jakauduttiin pieniin ryhmiin ja jatkettiin sivujen työstämistä.

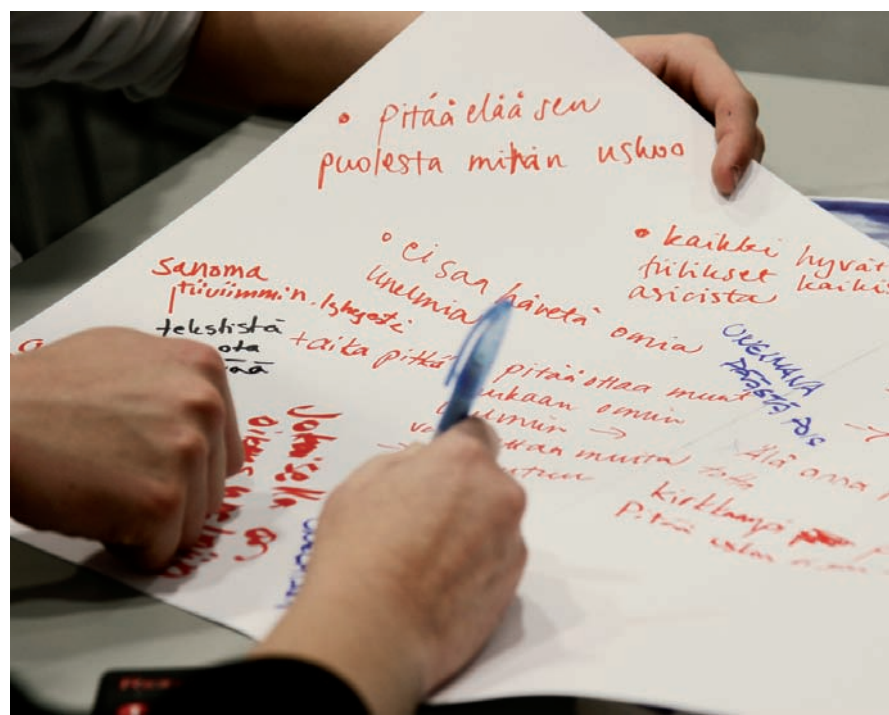
"Oma aiheeni oli uskomme sinuun – usko sinäkin. Tämä otsikko herätti paljon ajatuksia ja tunteita ja saimmekin paljon puhetta ryhmässä siitä aikaan. Välillä juttumme ehkä eksyi otsikosta, mutta ne oli silti tärkeitä, mm. että meitä pidetään outoina tai ihmisillä on paljon ennakkoluuloja. Oma mielipiteeni on, että jos näistä asioista puhuttaisiin enemmän ja huostaanottoa ei pidettäisiin enää minään tabuna, niin saataisiin ihmisten mielipiteitä muuttumaan."

12

"Iltapäivällä olimme ensin pareittain, sitten yksin ja lopuksi työskentelimme ryhmissä. Työskentelyryhmässä oli todella mukavaa, koska sai tutustua toisiin, sai kuulla enemmän muista ja heidän mielipiteistä. Myös asiaan tuli paneutua kun teimme työtä."

Suvi

"Iltapäivällä olin mukana ryhmässä, jonka tehtävä oli työstää kirjaseen sivua unelmiin uskomisesta. Tommi Liimataisen aamupäivän esitys varmasti viritti myös erityisellä tavalla pohtimaan tätä aihetta. Ryhmän nuorilla oli oivaltavia huomioita siitä mitä kaikkea omiin unelmiin uskomiseen liittyy. Tärkeimpiä viestejä toisille nuorille tuntuivat olevan, että älä anna periksi, vaikka omaan unelmaan uskomisen olisikin vaikeaa.

OTA MUUT MUKAAN UNELMIISI, NIIN NE VOIVAT TOTEUTUA, OTA TUKEA VASTAAN, JOS SITÄ TARJOTAAN.

Viestinä aikuisille taas oli, että kenenkään unelmia ei saisi riistää, unelmiin on jokaisella meistä oikeus riippumatta siitä toteutuvatko ne vai eivät. Yksi nuorista muistutti, että aikuisten kannattaisi asettua nuorten asemaan ja muistaa, että unelmalla on usein tärkeä tehtävä: se auttaa vaikealla hetkellä pois arjesta, jolle ei ehkä itse juuri sillä hetkellä voi mitään. Ryhmässä keskusteltiin myös konkreettisista unelmista, esimerkiksi jääkiekosta ja musiikin teosta. Nuoret korostivat, ettei esimerkiksi musiikin tekoon liittyvä unelma välttämättä tarkoita kuuluisuuden tai tähteyden tavoittelua vaan enemmänkin mielekästä ja kiinnostavaa tekemistä itselle tärkeässä yhteisössä yhdessä muiden kanssa."

- KAUKOIT USKOO
 NUHUV ->
 - VANHOMAT SENIN
 VERON, AITIA
 ENEMMÄN!

Osallistujilta tuli paljon hyvää palautetta, ja kirjaseen kehittämistyö jatkuu Selviytyjät-ryhmän sekä foorumissa kehittämisestä innostuneiden nuorten ja lapsiasiavaltuutetun kesken. Tavoitteena on saada kirjanen valmiiksi kevään 2011 aikana.

Viimeiseksi kysyttiin, millä mielellä nuoret lähtevät kotiin, ja puolet porukasta lähti mukanaan monia uusia ajatuksia. Monen mielestä oli myös ollut mukava tavata samassa tilanteessa olevia nuoria ja vaihtaa ajatuksia.

ÄÄNESTYSTULOS

Millä mielellä lähdet kotiin?

1. päivä herätti monia uusia ajatuksia.....13
2. näitä olen ajatellut ennenkin1
3. sainpahan olla poissa koulusta/opiskeluista/töistä.....0
4. ei ollutkaan ihan niin kauheeta1
5. hauska tavata muita samassa tilanteessa olevia.....6
6. selviydyn4

FOORUMIN LOPUKSI SELVIYTYMISPAKKAUS KOTIIN VIETÄVÄKSI

Lopuksi osallistujat saivat mukaansa selviytymispakkaukset, jotka sisälsivät muun muassa hammastahnan ja harjan, heijastimia, saksit, hiustenhoitotuotteita, Negativen DVD:n, Fatibumban ja kumppaneiden cd:n, monitoimilaitteet, lehtiöt ym. selviytymistarvikkeita.

WARRE, DANIEL JA TEEMU

"Saimme hyviä kokemuksia, kuulimme mielenkiintoisia tarinoita ja saimme ehkä jopa ystäviä. Mieleen jäi vahvasti Tommi Liimataisen kertoma tarina Negativen alkuajoista: mummolan saunanlauteilla Jonnen ääneen lausuma unelma maailman kuulusta rocktähdestä on tänä päivänä totta. Jos oikeasti uhraa aikaa ja työtä, unelman toteuttaminen onnistuu."

PIPSA

"Ehkä suurin juttu oli se, miten mahtavaa oli nähdä ikään kuin lamppujen syttyvän joidenkin nuorten silmissä ja sisällä heidän tajuttuaan, että elämässä kaikki on heille avoimena. He voivat saavuttaa mitä vaan, kääntää menneisyyden voimavaraksi ja todellakin selviytyä! Nähdä se, miten huoneessa ja nuorissa heräsi rohkeutta nostaa katseensa pois lattiasta ja olla terveellä tapaa ylpeä itsestään kaikista niistä seikoista huolimatta, joita elämässä on tapahtunut."

SELVIYTYJÄT

"Selviytyjät-tiimi kiittää foorumiin osallistuneita. Osallistujat toivoivat, että foorumi järjestettäisiin ensi vuonna uudestaan. Selviytyjät ja Sinut ry tulevat tekemään työtä sen eteen, että toive toteutuu. Pesäpuun ja Sinujen nettisivuille tulee lisätietoa Nuorten foorumi 2011 -tapahtumasta."

AJATUKSIA FOORUMIN LOPUKSI

MILLA-KRISTIINA

"Mitä tästä voidaan päätellä? Ainakin se, että sijoitetuilla nuorilla on paljon asiaa ja mielipiteitä. Minusta meitä olisi korkea aika alkaa kuuntelemaan. Ei siis kuulemaan vaan nimenomaan kuuntelemaan niin sosiaaliviranomaisten, sijoituspaikkojen ja miksi ei myös sijoitetun vanhempienkin taholla. Monesti siis sijoitettuja nuoria kuullaan, mutta kuuleminen tarkoittaa monien kohdalla sitä, että toiveita ei oteta huomioon tai laiteta millään tasolla käytäntöön nuoren kohdalla. Tämä sama – kuulemisen ongelma – jyrää minusta myös tällä lastensuojelun kehittämisen kentällä. Se on jo itsessään yksi suuri ongelma. Ei nuorilta kysytä, minkä he haluaisivat olevan toisin.

Foorumissa nousi koko ajan pinnalle se fakta, että kaikki ei ole niin kuin pitäisi lastensuojelussa. Muutoksia halutaan ja toivottavasti Minä selviydyn -foorumi antoi edes muutamalle nuorelle kipinän alkaa vaatia niitä muutoksia. Nämä nuoret, jotka foorumissa olivat kanssani tiesivät täsmälleen mistä puhuivat. Suurimmalle osalle meistä sijoitetuista nuorista siis kokemus on tuonut kaiken viisauden. Ja nimenomaan tästä viisaudesta voisi olla suuri hyöty kaikille lastensuojelun parissa työskenteleville henkilöille.

Foorumi antoi minulla kokonaisuutena todella paljon. Sain huomata, että en ole ainoa sijoitettu Suomessa. He ovat kokeneet samaa häpeää siitä syystä, että ovat sijoitettuja. Samaa ikävää omia vanhempiaan kohtaa, kun heidät on jätetty täysin vieraaseen paikkaan, vieraiden ihmisten hoteisiin, jotka vakuuttelevat, että näin on paras. Sain kokea yhteenkuuluvuuden tunteen, jota en ollut ennen elämässäni kokenut. Kokea myös, että minua ymmärretään ja minua kuunnellaan. Ja mikä tärkeintä, sain kokea, että minunkin ajatuksillani on merkitystä, kun puhutaan lastensuojelusta.

Foorumi sai minut ajattelemaan, että minä voin omalla kohdallani kantaa korteni kekoon, jotta uusille sijoitetuilla matka huostaanotetusta - itsenäiseksi aikuiseksi, olisi mahdollisimman kivuton."

SUVI

"Olen iloinen, että tällainen ryhmä on ja yritetään tehdä paljon sen eteen, että asiat muuttuisivat. Paljon ei kerkeä tapahtumaan oman sijoitukseni aikana enää, koska pian se loppuu, mutta haluan silti, että asioita muuttuisi tulevien sijoitetuiden osalta, haluan, että tulevaisuudessa epäkohtia olisi korjattu.

Päivä oli kuitenkin erittäin onnistunut ja aika jäi vähän lyhyeksi, että olisin mielelläni halunnut kuulla lisää. Sain myös niin paljon asioita sieltä mietittäväksi, että niiden purkamiseen menee vielä aikaa, mutta se on hyvä juttu, koska olen muutamia asioita pystynyt korjaamaan jo itsessäni, asennetta ym. Sain myös inspiraatiota ruveta puhumaan aiheesta ja monet ovatkin kiittäneet, että joku aidosti kertoo ja antaa tilaisuuden kysyä asiasta mistä ei tiedetä. Haluan myös tulevaisuudessa olla asian kanssa tekemisissä, haluan että joihinkin asioihin tulisi muutoksia."

"TÄMÄ ON SITÄ MITÄ HALUAN TEHDÄ"

- NUORET MUKAAN KEHITTÄMÄÄN...

Pesäpuun Ikkuna Omaan Elämään -projektin tavoitteena on vaikuttaa yleisiin asenteisiin, jotta sijoitetut nuoret pääsevät vaikuttamaan omaan elämäänsä ja itseään koskevaan päätöksentekoon. Projekti tähtää myös siihen, miten nuoret voivat osallistua oman elämäntilanteensa selvittelyyn, asiakassuunnitelmansa laadintaan sekä kehittämään olemassa olevia lastensuojelun työskentelykäytäntöjä.

Selviytyjät-tiimi haluaa rohkaista aikuisia ottamaan nuoret mukaan kehittämistyöhön, sillä sijaishuollossa elävät ja eläneet nuoret haluavat ja osaavat vaikuttaa sekä omaan elämänkulkuunsa että yhteiskunnalliseen keskus-

teluun. Tämän nuorten foorumi todisti. Foorumissa olevat nuoret toivovat, että samanlaisia nuorista koostuvia kehittäjäryhmiä perustettaisiin myös muualle. Pesäpuu ry tulee tekemään työtä tämän toiveen eteen.

Minä Selviydyn!? -nuorten tulevaisuusjulistus kiteytyy seuraavasti: luovuttamiselle on olemassa todellinen vaihtoehto, selviytyminen. Nuoret nostivat esille uuden polven lastensuojelun näkökulmaa, jossa puhutaan asioista niiden oikeilla nimillä, vaaditaan työntekijöiltä taivutettavuutta, aikuisilta läsnäoloa eikä hävetä ikuisesti lastensuojelun asiakkuutta. Lastensuojelu voi olla kaiken vaikuttamisen alku, ei loppu.

... LASTENSUOJELUN TYÖSKENTELYKÄYTÄNTÖJÄ

Mitä enemmän aikuiset kuulevat nuorten kokemuksia ja näkevät heidän vaikuttamisen vimmansa, sitä vastuullisemmaksi aikuiset tulevat nuorten asioiden eteenpäin viemisessä. Tämän takia myös poliitikkojen ja päättäjien olisi syytä pysähtyä kuulemaan lastensuojeluun sijoitettuja nuoria. Selviytyjät-nuoret ovat kokeneet yhteistyön Maria Kaisa Aulan kanssa erittäin hyödylliseksi, sillä lapsiasiavaltuutettu on vienyt nuorten asioita eteenpäin ja näin nuoret voivat vaikuttaa suoraan päättäjiin. Lasten ja nuorten mukaan ottaminen kehittäjiksi on myös YK:n Lasten oikeuksien sopimuksen mukaista.

Projektissa luodaan uutta toimintakulttuuria, jossa kehittämistyöhön liittyy olennaisesti kokemustiedon hyödyntäminen ja siitä oppiminen. Kolmen toimintavuoden aikana on luotu ryhmäntoiminnan perusteemat, jotka sisältävät toimintaa ohjaavat arvot, struktuurin ja ryhmän peruselementit. Ryhmän jäsenet ovat kouluttaneet

näihin teemoihin lastensuojelun ammattilaisia sekä Suomessa että muissa Pohjoismaissa. Tilaisuuksissa nuoret on otettu erittäin hyvin vastaan. Kesällä 2011 osa ryhmästä on lähdössä perhehoidon IFCO:n maailmankonferenssiin Kanadaan.

Nuorten ottaminen kehittäjiksi vaikuttaa myös niihin yleisiin asenteisiin ja stereotypioihin, joita sijoitetuista lapsista ja nuorista yhteiskunnassamme on. "Lastensuojelussa ei ole mitään hävettävää" -teesi on muodostunut kehittäjäryhmän ydinsanomaksi, ja työtä tehdään sen eteen, että kuva sijoitetuista nuorista olisi monipuolisempi ja asenteet heitä kohtaan suvaitsevaisempia. Stereotyyppisten kuvien purkaminen tulee olla eri lastensuojelutoimijoiden yhteinen tavoite, sillä sijoitetut lapset ja nuoret eivät tähän yksin pysty.

MINÄ SELVIYDYN -NUORET AIKUISILLE SIJAISHUOLLONFOORUMI

Aikuisille, päättäjille ja viranomaisille järjestetään Minä Selviydyn -foorumi Helsingissä **23.3.2011**. Tilaisuuden tavoitteena on vaikuttaa yleisiin asenteisiin, jotta nuorten asiantuntijuus

otettaisiin yhteiskunnassa paremmin huomioon. Tämän tilaisuuden suojelijaksi on lupautunut THL:n erityisasiantuntija **Jukka Mäkelä**.

Lisätietoja:

Johanna Barkman,
johanna.barkman@pesapuu.fi

Marko Nikkanen
marko.nikkanen@palmukoti.fi

SELVIYTYJÄT – TIIMI

NUORET:

...opettanut katsomaan asioita kriittisesti sekä havaitsemaan ja puuttumaan epäkohtiin.

...opettanut, ettei ikää tarvitse katsoa, jos haluaa olla vaikuttamassa asioihin.

...oppinut luottamusta ja sitä, että oikeasti on olemassa aikuisia, jotka haluavat ajaa lasten etuja ja jotka pitävät sanansa.

...rohkeuteni on kasvanut ja usko siihen, että omista kokemuksista voi ammentaa paljon hyvää ja ne voivat olla voimavarana elämässä.

"Take a risk! Be brave! (:

"Teillä on mielettömästi arvokasta tietoa ja omaa kokemusta lastensuojelusta, siitä mitä asioita tehdään oikein ja mitä taas pitäisi tehdä toisin.

AKU
HEIDI
HELENA
PIPSA
SAMI
TIINA
VEERA
JA
TAUSTAJOUKOT

Te ootte tän asian asiantuntijoita!

Sen lisäksi, että voitte päästä vaikuttamaan asioihin, ryhmän kautta on mahdollista saada uusia, ihania ystäviä sekä päästä prosessoimaan omia kokemuksia, vaikkei ryhmä olekaan varsinainen vertaistukiryhmä.

Haluan kuitenkin varoittaa: ryhmä voi saada aikaan muutoksen sinussa: voi ilmetä vahvaa halukkuutta puolustaa kaltoin kohdeltuja lapsia ja nuoria, se voi herättää suutlumusta joitain niistä tahoja kohtaa jotka ovat toimineet väärin sekä mullistaa omaa elämää siltä osin, että haavat voivat aueta asioita prosessoidessa. Kuitenkin se kaikki on normaalia, ja oman kokemuksen perusteella voin sanoa, että tästä kaikesta seuraa kuitenkin niin paljon hyvää, sekä henkilökohtaisesti että laajemmalla areenalla."

VETÄJÄT:

Sijoitettujen nuorten ryhmän on mahdollista kasvaa vertaisryhmästä kehittäjäryhmäksi, asiakkaasta asiantuntijaksi. Kun nuorille annetaan ensin tilaisuus purkaa omat kokemuksensa, niin tämän jälkeen heillä on mahdollisuus tarkemmin paneutua yhteisiin epäkohtiin ja hyviin käytäntöihin.

JOHANNA BARKMAN
JOHANNA.BARKMAN@PESAPUU.FI

MARKO NIKKANEN
MARKO.NIKKANEN@PALMUKOTI.FI

GRAAFINEN SUUNNITTELIJA:

LAHJA KALLINEN
LAHJA.KALLINEN@GMAIL.COM
WWW.LAHJAKALLINEN.COM

YHTEISTYÖKUMPPANIT:

Kiitämme **Minä Selviydyn!?** -foorumin sponsoreita! **Jyväskylä-Interlux Rotary Club ja Mehiläinen oy** tukivat järjestämistä merkittävällä summalla!

Elokvatarkastamo, Fiskars, Harvialan koulukoti, Huoltamo, Kansiopalvelu, Kariteam, Keskimäki oy, Palmukoti oy, Unilever, Pesäpuu ry, Sos-lapsikylä ry, Studio Aki Korpinen, THL, Yliopiston apteekki, Perhehoitoliitto ry

NETTIVINKIT NUORILLE:

www.asiaalastensuojelusta.fi
www.varjomaailma.fi
www.vaestoliitto.fi/nuoret
www.turvakoti.net/fi/nuoret
www.pesapuu.fi

www.alalyolasta.fi
www.apua.info
www.sinut.fi
www.lastensivut.fi
www.poliisi.fi/nuoret